

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

УДК 378.094.016:811.11'276.6(043.3)

Олена Можаровська, кандидат педагогічних наук, викладач іноземних мов
Вінницького технічного коледжу

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

У статті надано декілька підходів щодо визначення поняття “модель”, проаналізовані праці з проблеми формування готовності людини до певної діяльності, зокрема, до професійно орієнтованого іноземного спілкування; окреслена проблема організації процесу навчання професійно спрямованої іноземної мови майбутніх фахівців технічного профілю. Визначено структуру, компоненти, рівні, критерії готовності до професійно орієнтованого іноземного спілкування. Створено модель формування готовності до професійно орієнтованого іноземного спілкування майбутніх фахівців у коледжах технічного профілю.

Ключові слова: модель, готовність, професійно орієнтоване іноземне спілкування, майбутні фахівці технічного профілю.

Рис. 1. Літ. 12.

Олена Можаровская, кандидат педагогических наук, преподаватель иностранных языков
Винницкого технического колледжа

МОДЕЛЬ ФОРМИРОВАНИЯ ГОТОВНОСТИ К ПРОФЕССИОНАЛЬНО ОРИЕНТИРОВАННОМУ ИНОЯЗЫЧНОМУ ОБЩЕНИЮ БУДУЩИХ СПЕЦИАЛИСТОВ ТЕХНИЧЕСКОГО ПРОФИЛЯ

В статье проанализированы работы по проблеме формирования готовности человека к определенной деятельности, в частности, профессионально ориентированному иноязычному общению; очерчена проблема организации процесса обучения профессионально ориентированному иностранному языку, формирования коммуникативной иноязычной компетентности будущих специалистов технического профиля. Уточнено содержание понятия “готовность”, определены структура, компоненты, критерии, уровни готовности к профессионально ориентированному иноязычному общению, а также создана модель формирования готовности к профессионально ориентированному иноязычному общению будущих специалистов в колледжах технического профиля.

Ключевые слова: модель, готовность, профессионально ориентированное иноязычное общение, будущие специалисты технического профиля.

Olena Mozharovska, Ph.D. (Pedagogy), Lecturer of the Foreign Languages Department
Vinnytsya Technical College

THE MODEL OF FORMATION OF READINESS TO THE COMMUNICATION BY THE PROFESSIONALLY ORIENTED FOREIGN LANGUAGE OF FUTURE SPECIALISTS OF TECHNICAL PROFILE

The article provides the several approaches to the defining of notion “a model”, analyzes the work on the issue of forming the person’s readiness for the activity, in particular, to the communication by professionally oriented foreign languages. It is outlined the problem of organizing the training process professionally directed to the foreign language of future specialists of the technical profile. The structure, components, levels, criteria of readiness to the communication by the professionally oriented foreign language are determined. The author creates the model of the formation of readiness to the communication by the professionally oriented foreign language of future specialists in technical colleges. The concepts “readiness activities” and “readiness” to the communication by the professionally oriented foreign language are specified. It was found that the structural components of readiness to the communication by the professionally oriented foreign language of future specialists in technical college profile are the following: the motivational, semantic, operational, communicative components. The criteria (value-motivational, cognitive and educational, active and practical) and indicators which allow evaluating the level of existing skills are developed. The degree of formation of these criteria and indicators is defined on the basis of anticipated levels: low, medium, high.

The pedagogical model of formation of readiness to communication by the professionally oriented foreign language of future specialists in technical profile colleges is shown and described. The main structural model elements of formation of future specialists’ readiness to communication by the professionally oriented foreign language are the

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

following: the pedagogical conditions of formation of readiness to the communication by the professionally oriented foreign language, the structural components and the levels of the formation of communicative skills.

Keywords: *a model, readiness, the communication by the professionally oriented foreign language, the future specialists of the technical profile.*

Постановка проблеми. Підготовка фахівців технічного профілю до професійної діяльності є комплексним і багатоплановим процесом, що передбачає виявлення компонентів, що мають вагомий вплив на формування особистості майбутнього фахівця. Оскільки професійне спілкування є невід'ємною частиною діяльності фахівця, розвиток іншомовних комунікативних умінь та навичок є одним із таких компонентів.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблемою навчання професійно орієнтованого іншомовного спілкування опікувалися П.І. Образцов, О.Б. Тарнопольський); формування комунікативних умінь (Л.І. Морська, С.Ю. Ніколаєва; І.В. Секрет); моделювання ситуацій професійної діяльності (О.В. Бернацька, Г.М. Панова); навчання професійно орієнтованого іншомовного спілкування фахівців технічного профілю (Я.В. Булахова, І.В. Вяхк, І.В. Леушина, О.М. Рожнова, І.В. Секрет, Н.А. Сура, Л.В. Покушалова, М.Г. Прадвіянний); формування готовності до іншомовного спілкування (Л.П. Гапоненко, Н.В. Логутіна).

Метою статті є обґрунтування необхідності створення моделі формування готовності до професійно орієнтованого іншомовного спілкування (ПОІС) майбутніх фахівців технічного профілю, яка дає можливість удосконалити процес іншомовної підготовки й досягти високого рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Поняття наукової моделі трактується в науці як уявна або матеріальна система, яка адекватно відображає предмет дослідження й спроможна замінити його так, що вивчення моделі сприяє одержанню нової інформації про цей предмет [5, 46]. У філософській та педагогічній літературі знаходимо декілька підходів щодо визначення поняття “модель”. Л.М. Фрідман трактує модель “як деякий об’єкт (систему), дослідження якого є засобом для одержання знань про інший об’єкт (оригінал) [11, 23]”. У “Педагогічній енциклопедії” зазначається, що модель – це “умовний образ (зображення, опис, схема тощо) певного об’єкта (або системи об’єктів) [6, 852]”.

М.В. Грібанова розглядає модель як об’єкт, призначений не тільки для вивчення наявних і потенційних можливостей предмета пізнання, а також як образ бажаного, потрібного в реальному

втіленні. На її думку, створення спрощених моделей системи – засіб перевірки істинності оригіналу [3]. Н.А. Сура наголошує, що педагогічна система є своєрідною моделлю досліджуваного педагогічного процесу. Основою такої моделі є сукупність взаємодіючих педагогічних об’єктів. Сама модель педагогічного процесу, тобто власне педагогічна система, не є чимось сталим. Вона може змінюватись, уточнюватись в процесі дослідження, наближаючись до такого варіанта, який є найбільш адекватним педагогічному процесу, що вивчається [8, 221].

Щодо визначення поняття “моделювання” то у “Філософському словнику” зазначається, що моделювання – це “науковий метод непрямого (опосередкованого) дослідження об’єктів пізнання, безпосереднє вивчення яких із певних причин не можливе, ускладнене через дослідження їхніх моделей – знакових, предметних або розумових систем [10, 392]. Питання моделювання розглядається у праці W. Shtoff “Modelling and philosophy” [12]. Філософ І.Ф. Надольний стверджує, що метод моделювання будується на вивченні не власне об’єктів пізнання, а їхніх моделей. Результати дослідження переносяться з моделей на об’єкт [9, 603].

Оскільки педагогічна система є особливою структурно-організованою єдністю окремих елементів навчально-виховного процесу, то виникає проблема чіткого визначення сутності її елементів. Ю.К. Бабанський [1] уперше застосував системний підхід дослідження навчального процесу й водночас визначив головні елементи, які становлять його систему: змістовний; контрольний (елемент корекції); мотиваційний; організаційний; оцінно-результативний; цільовий.

Огляд літературних джерел із проблеми формування готовності дозволив нам констатувати, що автори диференціюють поняття “готовність” і “підготовка”, розглядаючи підготовку як процес, а готовність як результат цього процесу. Зазначимо, що підготовка студента технічного коледжу до професійно орієнтованого іншомовного спілкування здійснюється в процесі загальної та професійної підготовки майбутнього фахівця й має спільні компоненти.

В.О. Сластьонін розглядає готовність до діяльності як суб’єктність професійно зумовлених вимог. На думку вченого, основними рисами

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮК

готовності є цілісність, стійкість, інтегративний характер. Готовність, за його словами, є невід'ємною якістю особистості, результатом цілеспрямованої підготовки, набір необхідних знань та вмінь, ознака професійної кваліфікації. Як складне психологічне утворення зазначена готовність містить мотиваційні (інтерес до професії, прагнення досягти успіху), вольові (вміння мобілізувати свої сили) і пізнавальні (розуміння професійних завдань та їх оцінка) компоненти [7].

Складна структура готовності до ПОІС потребує групування всіх її складників у модель формування готовності до професійно орієнтованого іншомовного спілкування.

О. В. Бернацька пропонує модель типових ситуацій професійної діяльності військовослужбовця, що містить взаємопов'язану сукупність різних типів ситуацій, які використовують у процесі іншомовного навчання [2]. Компоненти цієї моделі засновуються на шістьох критеріях системності: 1) ступінь складності; 2) тематична спрямованість; 3) функціональна спрямованість навчального завдання; 4) характер мовного матеріалу; 5) форма організації навчальної діяльності; 6) цільова установка.

В.І. Клочко і М.Г. Прадівляний підкреслюють, що "модель фахівця технічного чи економічного профілю з поглибленим володінням професійно спрямованою іноземною мовою буде сформована тільки внаслідок сформованості умов її виникнення, а також у результаті реалізації майбутньої професійної діяльності" [4, 27].

Практичний досвід показав, що використання окремої моделі недостатньо ефективний спосіб навчання. Відсутність системного підходу до моделювання не дає цілком реалізувати різноманітність можливостей застосування моделей у професійно орієнтованому й профільному навчанні. Зазначимо, що метод моделювання поширений у педагогіці. Вивчення підходів до проблеми покращення вмінь і навичок професійно орієнтованого іншомовного спілкування, компонентів і структури готовності дозволило нам розробити модель формування готовності до ПОІС майбутніх фахівців технічного профілю, яка дає можливість удосконалити процес іншомовної підготовки й досягти високого рівня сформованості іншомовної комунікативної компетентності (рис. 1).

Мотиваційний компонент включає професійно-технічну спрямованість: усвідомлення мотивів навчальної та комунікативної діяльності; орієнтація на формування професійної та іншомовної комунікативної компетентності;

усвідомлення мотивів іншомовної комунікативної діяльності.

Змістовий компонент характеризується професійно-інформаційною обізнаністю, а отже, знання комунікативних методів і прийомів; концептуальні знання сутності й ролі спілкування у сфері професійної діяльності; система необхідних лінгвістичних і технічних знань для ефективного здійснення навчальної й професійної діяльності.

Операційний компонент містить практичну підготовленість: уміння здійснювати ефективну іншомовну комунікативну взаємодію; майстерність застосування набутих іншомовних комунікативних умінь на практиці.

Комунікативний компонент розглядаємо як сукупність комунікативних іншомовних знань, умінь і навичок, а саме: мовних знань, мовленнєвих умінь і навичок, фахових знань, міжособистісних відносин, оволодіння прийомами й уміннями професійно орієнтованого іншомовного спілкування.

Мовні знання – це знання лексико-граматичних одиниць, структур, професійної технічної термінології для продукування мовлення в повсякденній і професійній сферах. Отже, під час іншомовної підготовки завданням студентів технічних спеціальностей є опанування з *англійської* мови: 1) Tenses: Simple, Continuous, Perfect, Perfect Continuous; 2) Passive Voice; 3) Infinitive; 4) Gerund; 5) Participle I, II; 6) Modal verbs; 7) Comparatives and Superlatives; 8) Articles; 9) the Plural of Nouns; 10) Conditionals; 11) the Sequence of Tenses; 12) Direct and Indirect Speech; з *німецької* мови: 1) Präsens; 2) Perfekt; 3) Imperfect; 4) Plusquamperfekt; 5) Futurum; 6) Artikel; 7) Modalität; 8) Passiv; 9) Partizip I, II; 10) Infinitiv I, II; 11) Konjunktiv I, II; 12) Satzreihe und Satzgefüge.

Мовленнєві вміння та навички передбачають засвоєння основних видів мовленнєвої діяльності – говоріння, аудіювання, читання, письмо.

1. Говоріння. Завдання навчання говорінню передбачає формування вмінь:

а) Монологічне мовлення: 1) логічно й послідовно висловлювати свої думки відповідно до певної ситуації або у зв'язку з прочитаним або почутим без попередньої підготовки; 2) здійснювати усну презентацію іноземною мовою; 3) передавати основний зміст почутого чи прочитаного, використовуючи такі види монологу як переказ та опис, висловлюючи своє ставлення до всього, про що йдеться; 4) формулювати й передавати свої ідеї, висувати припущення; 5) робити усне повідомлення іноземною мовою;

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

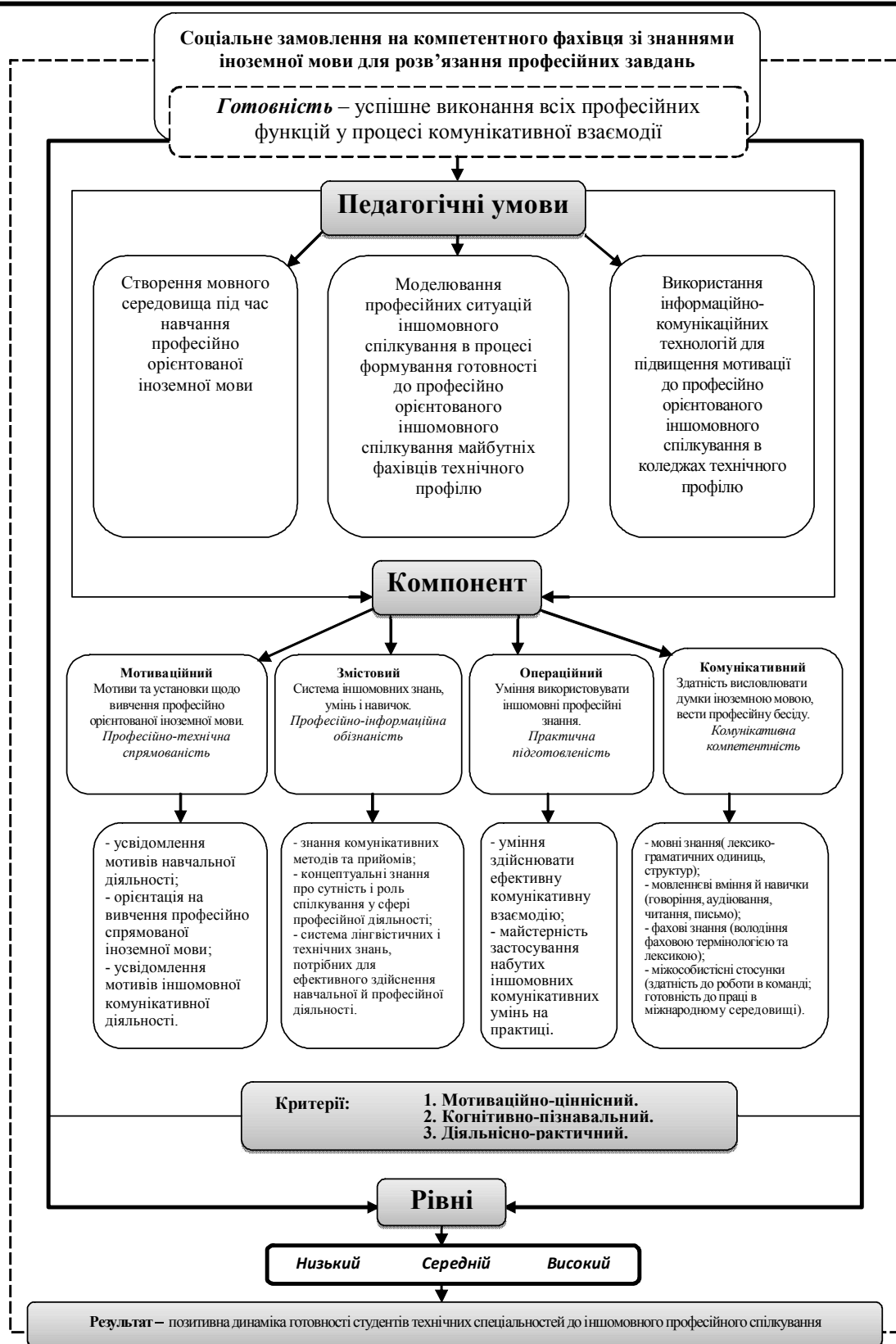

Рис. 1. Модель формування готовності до професійно орієнтованого іноземного спілкування майбутніх фахівців у коледжах технічного профілю

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

б) продукувати монолог за темами, пов'язаними зі спеціальністю.

б) Діалогічне мовлення: 1) вести бесіду з одним або кількома особами в контексті наявної ситуації спілкування; 2) оперувати під час спілкування фаховою термінологією, лексичним мінімумом ділових контактів; 3) реагувати на професійну інформацію під час обговорень; 4) висловлювати своє ставлення до предмета обговорення; 5) констатувати факти іноземною мовою; 6) вести групове обговорення/дискусію без опори на зразок, використовуючи аргументацію, переконання; 7) пояснити інформацію за спеціальністю різним аудиторіям; 8) вияснити інформацію для себе іноземною мовою.

2. Читання. Основне завдання навчання читанню передбачає формування вмінь: 1) розуміти головний зміст текстів різного стилю (газетні/журнальні статті, листи, електронні повідомлення, технічні інструкції); 2) знаходити необхідну інформацію в іноземному тексті; 3) розуміти зміст нескладних автентичних текстів зі спеціальності, читати й перекладати з метою поповнення професійної лексики; 4) використовувати засоби, які допомагають розумінню іноземного тексту (електронні глосарії, словники); 5) диференціювати головну й другорядну інформацію (переглядає читання); 6) передбачити інформацію тексту за його заголовком (прогнозуюче читання); 7) розуміти іноземні діаграми, графіки, рисунки; 8) читати та реферувати текст.

3. Аудіювання. Завдання навчання аудіюванню передбачає формування вмінь: 1) основний зміст автентичних текстів; 2) іноземне мовлення на слух безпосередньо, під час телефонної розмови, радіо- та телепередач; 3) розуміти обговорення проблем загальнонаукового, професійного, соціально-політичного, а також повсякденного характеру; 4) упізнавати інформацію на професійну тематику; 5) використовувати контекстуальну та лінгвістичну здогадку.

4. Письмо. Завданням навчання письму є формування вмінь: 1) писати листи, викладаючи різні події, факти, висловлюючи свою думку; 2) заповнювати бланки для професійних цілей (анкети, формуляри з основними відомостями про себе); 3) писати анотації до технічних текстів за фахом; 4) скласти план тексту; 5) робити короткі записи щодо прочитаного чи прослуханого; 6) написати твір або нарис; 7) скласти резюме іноземною мовою, вміти рекламувати свої вміння; 8) письмово передавати свої ідеї та припущення; 9) вести переписку з іноземними партнерами через електронну пошту.

Фахові знання передбачають володіння фаховою термінологією та лексикою; розуміння на слух професійно орієнтованого мовлення; розуміння іноземних текстів (сюди відносимо сучасні фахові іноземні тексти, тематика яких узгоджена з відповідними спеціальними дисциплінами); участь у проєктах, планування проєктів та управління ними за допомогою іноземної мови; уміння знаходити Інтернет-ресурс за фахом іноземною мовою.

Міжособистісні стосунки готовності майбутніх фахівців технічного профілю до професійно орієнтованого іноземного спілкування включають: навички міжособистісних стосунків; здатність до роботи в команді; готовність до праці в міжнародному середовищі; готовність до спілкування із закордонними фахівцями чи клієнтами; знання ділового етикету; готовність до спілкування з фахівцями інших галузей; знання міжкультурних етичних цінностей.

Ми вбачаємо, що виконуючи спеціально розроблені комунікативні й творчі завдання за професійною тематикою, студенти набувають умінь щодо комплексного застосування системи знань і вмінь з іноземної мови. Така система функціональних знань й умінь є підґрунтям моделювання в навчальному процесі професійно орієнтованого іноземного спілкування фахівця.

Ми виділили **педагогічні умови**, які сприяють успішному формуванню готовності до ПОІС майбутніх фахівців технічного профілю: створення мовного середовища під час навчання професійно орієнтованої іноземної мови; моделювання професійних ситуацій іноземного спілкування в процесі формування готовності до ПОІС фахівців технічного профілю; використання ІКТ з метою підвищення мотивації до ПОІС у коледжах технічного профілю.

З'ясовано, що ефективність формування та вдосконалення вмінь і навичок професійного іноземного спілкування майбутніх фахівців технічного профілю підвищується під час виконання певних завдань тренінгу професійної комунікації, з умовами яких студенти ознайомлюються на практичних заняттях, маючи змогу моделювати ті чи інші ситуації професійної комунікативної діяльності. Серед основних цілей проведення тренінгу виділимо формування та корекцію знань, умінь і навичок, необхідних для успішного спілкування в процесі виконання завдань професійної діяльності. Моделювання професійних ситуацій в іноземній підготовці фахівців технічного профілю передбачає організацію навчальної діяльності як послідовності

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ІНШОМОВНОГО СПІЛКУВАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

інтерактивних вправ і методів у ситуаціях, які максимально наближені до типових ситуацій професійно-мовленнєвої взаємодії.

Оцінювання рівня сформованості готовності до ПОІС майбутніх фахівців у коледжах технічного профілю відбувається за такими **критеріями**: 1) усне мовлення іноземною мовою (діалогічне, монологічне), 2) письмова грамотність; 3) розуміння іноземної інформації на слух; 4) розуміння прочитаної іноземної інформації; 5) знання професійної лексики (термінології); 6) внутрішня мотивація до вивчення іноземної мови.

Для визначення ефективності функціонування розробленої моделі ми виділили **рівні** сформованості готовності до ПОІС майбутніх фахівців технічного профілю: *низький, середній, високий*.

Висновки. Створена нами модель формування готовності до професійно орієнтованого іноземного спілкування майбутніх фахівців у коледжах технічного профілю складається з мотиваційного, змістового, операційного, комунікативного компонентів. Відкритість і динамічність запропонованої моделі уможливило перехід студента від низького до більш високого рівня сформованості готовності до ПОІС завдяки використанню особистісно-розвивальних і коригувальних навчальних ситуацій.

Результуюча складова моделі формування готовності до ПОІС майбутніх фахівців технічного профілю передбачає наявність конкретних результатів реалізації процесу формування готовності, а саме: підвищення рівня іноземної професійної компетентності, готовність студентів технічних спеціальностей до професійно орієнтованого іноземного спілкування, результатом якої є компетентний фахівець, який відповідає сучасним вимогам ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бабанский Ю.К. Оптимизация учебно-воспитательного процесса: методические основы / Ю.К. Бабанский. – Москва: Просвещение, 1982. – 192 с.
2. Бернацька О.В. Моделювання ситуацій професійної діяльності у навчанні іноземної мови у вищому навчальному закладі військового профілю: дис. ... канд. пед. наук. 13.00.04 / О.В. Бернацька. – Київ, 2005. – 185 с.
3. Грибанова М.В. Моделирование в образовании / М.В. Грибанова. – Пермь: Перм. гос. пед. ун-т, 1999. – 45 с.
4. Ключко В.І. Формування професійно спрямованої іноземної компетентності фахівця технічних та економічних спеціальностей засобами сучасних

інформаційних технологій: монографія / В.І. Ключко, М.Г. Прадівляний. – Вінниця: ВНТУ, 2009. – 196 с.

5. Мойсеюк Н.С. Педагогіка. Навчальний посібник / Н.С. Мойсеюк. – Київ: 2003. – 615 с.

6. Педагогическая энциклопедия / Гл. ред. А.И. Каиров, Ф.И. Петров. – Т. 2. – М.: Советская энциклопедия, 1965. – 911 с.

7. Слостенін В.А., Каширін В.П. Психологія і педагогіка: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений / А.В. Слостенін, В.П. Каширін. – 8-е изд., стереотип. – М.: Издательский центр "Академия", 2010. – 480 с.

8. Сура Н.А. Система професійної іноземної підготовки майбутніх фахівців з інформаційно-комунікаційних технологій у технічних університетах: дис. ... док. пед. наук: спец. 13.00.04 / Н.А. Сура. – Київ, 2013. – 509 с.

9. Філософія: Навчальний посібник / І.Ф. Надольний, В.П. Андрущенко, І.В. Бойченко та ін.; Заред. І.Ф. Надольного. – К.: Вікар, 1998. – 624 с.

10. Філософський словник / Наук. ред. Л.В. Озадовська, Н.П. Поліщук. – К.: Абрис, 2002. – 742 с.

11. Фридман Л.М. Наглядность и моделирование в обучении / Л.М. Фридман. – М.: Знание, 1984. – 80 с.

12. Shtoff W. Modelling and philosophy. – Seattle.: University of Washington, 1985. – 274 p.

REFERENCES

1. Babanskiy, Yu. K. (1982). *Optimizatsiya uchebno-vospitatelnogo protsesssa: metodicheskie osnovy* [Optimization of teaching and educational process: methodological basis]. Moscow: Prosveshchenie Publ., 192 p. [in Russian].
2. Bernatska, O. V. (2005). *Modeliuvannia sytuatsii profesiinoi diialnosti u navchanni inozemnoi movy u vyshchomu navchalnomu zakladi viiskovoho profiliiu*: [Modeling the situations of professional activity in a foreign language teaching in a higher educational institution of a military profile]. *Candidate's thesis*. Kyiv, 185 p. [in Ukrainian].
3. Gribanova, M. V. (1999). *Modelirovanie v obrazovanii* [Modeling in Education]. Perm Publ., Perm. State Ped. un-t, 45 p. [in Russian].
4. Klochko, V. I. (2009). *Formuvannia profesiino spriamovanoi inshomovnoi kompetentnosti fakhivtsia tekhnichnykh ta ekonomichnykh spetsialnostei zasobamy suchasnykh informatsiinykh tekhnolohii* [Formation of professionally directed foreign competence of a specialist in technical and economic specialties by means of modern information technologies]. Vynnytsia: VSTU Publ., 196 p. [in Ukrainian].
5. Moiseiuk, N. Ye. (2003). *Pedahohika. Navchalnyi posibnyk* [Pedagogy. Tutorial]. Kyiv, 615 p. [in Ukrainian].
6. Kairov, A. I. & Petrov, F. I. (Ed.). (1965). *Pedagogicheskaya entsiklopediya* [Pedagogical Encyclopedia]. Vol. 2, Moscow: Sovetskaya entsiklopediya Publ., 911 p. [in Russian].
7. Slastenin, V. A. & Kashirin, V. P. (2010). *Psikhologiya i pedagogika: Uchebnoe posobie dlya*

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ПАРАДИГМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ВИЩІЙ ШКОЛІ

studentov vysshikh uchebnykh zavedeniy [Psychology and pedagogy: Textbook for students of higher educational institutions]. Moscow: Izdatelskiy tsentr "Akademiya" Publ., 480 p. [in Russian].

8. Sura, N. A. (2013). *Systema profesiinoi inshomovnoi pidgotovky maibutnikh fakhivtsiv z informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u tekhnichnykh universytetakh* [System of professional foreign language training of future specialists in information and communication technologies in technical universities]. Doctor's thesis. Kyiv, 509 p. [in Ukrainian].

9. Nadolnyi, I. F., Andrushchenko, V. P. & Boichenko I. V. (et al). (1998). *Filosofia: Navchalnyi posibnyk* [Philosophy. Tutorial]. (Ed.). Nadolnyi, I. F., Kyiv: Vikar Publ., 624 p. [in Ukrainian].

10. Ozadovska, L. V. & Polishchuk, N. P. (Ed.). (2002). *Filosofskiy slovnyk*. [Philosophical dictionary]. Kyiv: Abrys Publ., 742 p. [in Ukrainian].

11. Fridman, L. M. (1984). *Naglyadnost i modelirovaniye v obuchenii* [Visibility and modeling in training]. Moscow: Znanie Publ., 80 p. [in Russian].

12. Shtoff, W. (1985). *Modelling and philosophy*. Seattle.: University of Washington, 274 p. [in English].

Стаття надійшла до редакції 04.08.2017

УДК 37.091:378

Тарас Ярмольчук, аспірант

*кафедри методики навчання та управління навчальним закладом
Національного університету біоресурсів і природокористування України, м. Київ*

РЕАЛІЗАЦІЯ КОМПЕТЕНТІСНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ПАРАДИГМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ВИЩІЙ ШКОЛІ

У світовій освітній практиці зі створенням Європейського простору вищої освіти навчальні заклади зазнають значної трансформації, що призводить до появи нової парадигми викладання і навчання. Компетентнісний підхід грає ключову роль в даному процесі. У статті розглядається реалізація компетентнісно-орієнтованої парадигми в освітньому процесі вищої школи. Узагальнено підходи до сутнісного розуміння понять "компетентність" і "компетенція", "ключові компетенції", охарактеризовано пріоритетні завдання процесу навчання у вищій школі відповідно до вимог компетентнісно-орієнтованого підходу.

Ключові слова: компетентність, компетенція, компетентнісний підхід, парадигма освіти.

Лит. 6.

**Тарас Ярмольчук, аспірант кафедри методики обучения и управления учебным заведением
Национального университета биоресурсов и природопользования Украины, г. Киев**

РЕАЛИЗАЦИЯ КОМПЕТЕНТНОСТНО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ ПАРАДИГМЫ ОРГАНИЗАЦИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОГО ПРОЦЕССА В ВЫСШЕЙ ШКОЛЕ

В мировой образовательной практике с созданием Европейского пространства высшего образования учебные заведения подвергаются значительной трансформации, что приводит к появлению новой парадигмы преподавания и обучения. Компетентностный подход играет ключевую роль в данном процессе. В статье рассматривается реализация компетентностно-ориентированной парадигмы в образовательном процессе высшей школы. Обобщены подходы к сущностному пониманию понятий "компетентность" и "компетенция", "ключевые компетенции", охарактеризованы приоритетные задачи процесса обучения в высшей школе в соответствии с требованиями компетентностно-ориентированного подхода.

Ключевые слова: компетентность, компетенция, компетентностный подход, парадигма образования.

**Taras Yarmolchuk, Postgraduate Student of the Teaching Methods and School Management Department
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv**

REALIZING OF THE COMPETENCE-ORIENTED PARADIGM IN THE ORGANIZATION OF EDUCATIONAL PROCESS IN HIGHER SCHOOL

The orientation of the system of higher education in the process of teaching students, which was a traditional and justified earlier, currently does not meet the modern social demands, is determined by the society's need of the new specialists, capable to the responsible, independent, and creative actions.

The traditional approach to training of specialists of higher qualification, the essence of which is the formation of knowledge, abilities and skills, have come in conflict with the requirements of the European educational space, which integrates the educational system of Ukraine.